

Stanovisko č. 4 (2009)

Poradnej rady európskych prokurátorov pri Výbore ministrov Rady Európy

Vzťahy medzi sudcami a prokurátormi

Toto stanovisko, ktoré spoločne prijali CCJE a CCPE, obsahuje:

- vyhlásenie s názvom Bordeauxská deklarácia;
- vysvetľujúcu poznámku.

BORDEAUXSKA DEKLARÁCIA

„SÚDY A PROKURATÚRA V DEMOKRATICKEJ SPOLOČNOSTI“¹

Poradná rada európskych sudcov (CCJE) a Poradná rada európskych prokurátorov (CCPE) sa na žiadosť Výboru ministrov Rady Európy o poskytnutie stanoviska k vzťahom medzi sudcami a prokurátormi dohodli takto:

1. Je v záujme spoločnosti, aby bol právny štát zaručený spravodlivým, nestranným a účinným výkonom spravodlivosti. Prokurátori a sudcovia zabezpečia vo všetkých štádiách konania, aby boli zaručené práva a slobody jednotlivca a aby bol chránený verejný poriadok. To zahŕňa úplné dodržiavanie práv obžalovaných a obetí. Rozhodnutie prokurátora o nezačatí trestného stíhania by malo podliehať súdnemu preskúmaniu. Jednou z možností môže byť umožniť obeti predložiť vec priamo súdu.
2. Spravodlivý výkon spravodlivosti si vyžaduje rovnosť zbraní medzi obžalobou a obhajobou, ako aj rešpektovanie nezávislosti súdu, zásady deľby moci a záväznosti právoplatných súdnych rozhodnutí.
3. Riadny výkon odlišných, ale vzájomne sa dopĺňajúcich úloh sudcov a prokurátorov je nevyhnutnou zárukou spravodlivého, nestranného a účinného výkonu spravodlivosti. Sudcovia a prokurátori musia byť vo vzťahu k svojim funkciám nezávislí a zároveň musia byť od seba nezávislí a musia sa javiť ako nezávislí.
4. Justičný systém by mal mať k dispozícii primerané organizačné, finančné, materiálne a ľudské zdroje.
5. Úlohou sudcov – a prípadne porôt – je riadne rozhodovať o veciach, ktoré im pravidelne predkladá prokuratúra, bez akéhokoľvek neprimeraného vplyvu prokuratúry alebo obhajoby alebo akéhokoľvek iného zdroja.
6. Presadzovanie práva a prípadne diskrečné právomoci prokuratúry v prípravnom konaní si vyžadujú, aby postavenie prokurátorov bolo zaručené zákonom na najvyššej možnej úrovni podobným spôsobom ako postavenie sudcov. Pri rozhodovaní sú nezávislí a autonómni a svoje funkcie vykonávajú spravodlivo, objektívne a nestranne.
7. CCJE a CCPE odkazujú na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k článku 5 ods. 3 a článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach. Odvolávajú sa najmä na rozhodnutia, ktorými súd uznal požiadavku nezávislosti od výkonnej moci a strán pre

1/ K tejto deklarácii je pripojená vysvetlivka. Túto deklaráciu spoločne vypracovali pracovné skupiny CCJE a CCPE v Bordeaux (Francúzsko) a 18. novembra 2009 ho oficiálne prijali CCJE a CCPE v Brde (Slovinsko).

akéhokoľvek úradníka oprávneného zo zákona vykonávať súdnu právomoc, čo však nevylučuje podriadenosť vyššiemu nezávislému súdnemu orgánu. Akékoľvek pridelovanie súdnych funkcií prokurátorom by sa malo obmedziť na prípady zahŕňajúce najmä menšie sankcie, nemalo by sa vykonávať v spojení s právomocou stíhať v tej istej veci a nemalo by byť dotknuté právo obžalovaných na rozhodnutie o takýchto prípadoch nezávislým a nestranným orgánom vykonávajúcim súdne funkcie.

8. Na získanie nezávislého postavenia prokurátorov sú potrebné určité minimálne požiadavky, najmä:
 - že ich postavenie a činnosti nepodliehajú vplyvu ani zasahovaniu zo žiadneho zdroja mimo samotnej prokuratúry;
 - že ich prijatie do zamestnania, kariérny rast, istota funkčného obdobia, vrátane preloženia, ktoré sa uskutoční len v súlade so zákonom alebo na základe ich súhlasu, ako aj odmena, budú zabezpečené zárukami stanovenými zákonom.
9. V právnom štáte, v ktorom je štruktúra prokuratúry hierarchická, je účinnosť trestného stíhania, pokiaľ ide o prokurátorov, úzko prepojená s transparentnými líniami právomoci, zodpovednosti a autonómie. Pokyny pre jednotlivých prokurátorov by mali byť písomné, v súlade so zákonom a prípadne v súlade s verejne dostupnými usmerneniami a kritériami trestného stíhania. Akékoľvek preskúmanie rozhodnutia prokurátora o stíhaní alebo nestíhaní podľa zákona by sa malo vykonávať nestranne a objektívne. V každom prípade sa náležite zohľadnia záujmy obete.
10. Zdieľanie spoločných právnych zásad a etických hodnôt všetkými odborníkmi zapojenými do právneho procesu je nevyhnutné pre riadny výkon spravodlivosti. Odborná príprava, vrátane odbornej prípravy v oblasti riadenia, je právom, ako aj povinnosťou sudcov a prokurátorov. Takáto odborná príprava by sa mala organizovať nestranne a mala by sa pravidelne a objektívne hodnotiť z hľadiska jej účinnosti. V prípade potreby môže spoločná odborná príprava sudcov, prokurátorov a právnikov zameraná na témy spoločného záujmu prispieť k dosiahnutiu spravodlivosti najvyššej kvality.
11. Záujem spoločnosti si tiež vyžaduje, aby médiá dostávali potrebné informácie na informovanie verejnosti o fungovaní justičného systému. Príslušné orgány poskytnú takéto informácie s náležitým ohľadom najmä na prezumpciu neviny obvineného, právo na spravodlivý proces a právo na súkromný a rodinný život všetkých osôb zúčastnených na konaní. Sudcovia aj prokurátori by mali vypracovať kódex osvedčených postupov alebo usmernenia pre každú profesiu týkajúce sa jej vzťahov s médiami.
12. Prokurátori aj sudcovia sú kľúčovými aktérmi medzinárodnej spolupráce v justičných veciach. Je potrebné posilniť vzájomnú dôveru medzi príslušnými orgánmi rôznych štátov. V tejto súvislosti je nevyhnutné, aby informácie zhromaždené prokurátormi prostredníctvom medzinárodnej spolupráce a použité v súdnych konaniach boli transparentné, pokiaľ ide o ich obsah a pôvod, a aby boli sprístupnené sudcom a všetkým stranám s cieľom účinnej ochrany ľudských práv a základných slobôd.
13. V členských štátoch, v ktorých prokurátori vykonávajú funkcie mimo oblasti trestného práva, sa na tieto funkcie vzťahujú zásady uvedené v tomto dokumente.

VYSVETĽUJÚCA POZNÁMKA

I. ÚVOD:

a. Cieľ stanoviska

1. Základnou úlohou demokratického štátu založeného na zásadách právneho štátu je zaručiť, aby sa v plnej miere dodržiavali základné práva a slobody, ako aj rovnosť pred zákonom, a to najmä v súlade s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDLP), ako aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „Súdny dvor“). Zároveň je dôležité zaistiť bezpečnosť a spravodlivosť v spoločnosti zabezpečením účinných opatrení v súvislosti s trestnou činnosťou. Bezpečnosť spoločnosti musí byť zaručená aj v demokratickom štáte účinným presadzovaním sankcií uložených za trestnú činnosť (deklarácia, odsek 1).

2. Úlohou štátu je teda vytvoriť účinný justičný systém, ktorý rešpektuje ľudské práva a základné slobody, a zabezpečiť jeho fungovanie. Hoci sa na tomto poslaní zúčastňujú mnohí aktéri, či už z verejného alebo (ako v prípade advokátov) súkromného sektora, kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní fungovania spravodlivosti nezávislým a nestranným spôsobom zohrávajú sudcovia a prokurátori.

3. Poradná rada európskych sudcov (CCJE) a Poradná rada európskych prokurátorov (CCPE) sa vo svojich predchádzajúcich stanoviskách zaoberali mnohými dôležitými aspektmi efektívnosti justície s dôrazom na ľudské práva a základné slobody. Treba zdôrazniť, že spoločným cieľom sudcov a prokurátorov vrátane prokurátorov, ktorí majú úlohy mimo oblasti trestného práva, je zabezpečiť spravodlivú, nestrannú a účinnú spravodlivosť. Novinkou týchto návrhov je, že ich vypracovali sudcovia a prokurátori zastupujúci svojich národných kolegov a zaoberajúci sa záležitosťami, na ktorých sa sudcovia a prokurátori dohodli na základe svojich praktických skúseností.

4. Text sa preto zameriava na základné aspekty týchto dvoch misií, a najmä na nezávislosť, rešpektovanie práv a slobôd jednotlivca, objektívnosť a nestrannosť, etiku a deontológiu, odbornú prípravu a vzťahy s médiami.

5. Toto stanovisko by sa malo posudzovať v kontexte vzťahov sudcov a prokurátorov s odborníkmi zaoberajúcimi sa justíciou zapojenými do rôznych štádií súdneho konania, ako sú advokáti, súdni znalci, súdni úradníci, súdni exekútori, polícia, ako sa navrhuje v rámcovom globálnom akčnom pláne pre sudcov v Európe, ktorý prijal Výbor ministrov 7. februára 2001, a v odporúčaní (2000)19 o úlohe trestného stíhania v systéme trestného súdnictva, ktoré prijal Výbor ministrov 6. októbra 2000.

b. Rôznorodosť vnútroštátnych systémov

6. V členských štátoch Rady Európy existuje mnoho právnych systémov bok po boku:

- i. systémy zvykového práva, v ktorých existuje jasné rozdelenie medzi sudcami a prokurátormi, a právomoc vyšetrovať *trestné činy* nie je spojená s inými funkciami;
- ii. systémy kontinentálneho práva, v ktorých možno pozorovať rôzne typy, v ktorých buď sudcovia aj prokurátori sú súčasťou "súdneho zboru", alebo naopak, do tohto zboru môžu patriť len sudcovia.

Okrem toho v týchto rôznych systémoch môže byť autonómia prokuratúry vo vzťahu k výkonnej moci úplná alebo obmedzená.

7. Cieľom tohto stanoviska je na základe judikatúry Súdneho dvora určiť základ uplatniteľných zásad a prístupov, pričom sa zohľadnia spoločné body, ako aj rozdiely.

8. Záruka oddelenia funkcií predstavuje základnú podmienku nestrannosti sudcu voči účastníkom konania. Nestrannosť, ako sa uvádza v stanovisku „CCJE č. 1 o normách týkajúcich sa nezávislosti súdnictva a neodvolateľnosti sudcov (2001)“, je prvou z inštitucionálnych záruk, ktoré definujú postavenie sudcu. Okrem toho predpokladá, že dôkazné bremeno a podanie obžaloby je zverené prokurátorovi, čo predstavuje jednu z prvých procesných záruk konečného rozhodnutia.

9. V každom systéme je teda úloha sudcu odlišná od úlohy prokuratúry. Ich príslušné misie sa však naďalej dopĺňajú. Medzi sudcom a prokurátorom neexistujú žiadne hierarchické väzby.

10. Nezávislosť prokuratúry je nevyhnutným dôsledkom nezávislosti súdnictva. Úlohu prokurátora pri presadzovaní a obhajovaní ľudských práv podozrivých, obvinených osôb a obetí možno najlepšie vykonávať vtedy, keď je prokurátor pri rozhodovaní nezávislý od výkonnej a zákonodarnej moci a keď sa správne dodržiava odlišná úloha sudcov a prokurátorov. V demokracii založenej na zásadách právneho štátu je základom politiky trestného stíhania zákon (Deklarácia, odsek 3).

c. Zvláštnosti funkcií

11. Prokurátori aj sudcovia musia vykonávať svoje funkcie spravodlivo, nestranne, objektívne a dôsledne, musia rešpektovať ľudské práva a usilovať sa o ich ochranu a snažiť sa zabezpečiť, aby justičný systém fungoval rýchlo a efektívne.

12. Prokurátori sa pri výkone svojich funkcií opierajú buď o systém diskrečného stíhania (zásada oportunity), alebo o systém povinného stíhania (zásada oficiality), ale v oboch prípadoch prokurátori konajú nielen v mene spoločnosti ako celku, ale vykonávajú aj povinnosti voči konkrétnym jednotlivcom, konkrétnej obvinenej osobe, voči ktorej sa má uplatňovať povinnosť spravodlivosti, ako aj obetiam trestných činov, voči ktorým sa má zabezpečiť plné zohľadnenie ich práv. V tomto zmysle, a bez toho, aby bolo dotknuté dodržiavanie zásady rovnosti zbraní, prokurátora nemožno považovať za rovnocenného s ostatnými účastníkmi konania (Deklarácia, bod 2). Prokurátori by tiež mali náležite zohľadniť názory a obavy obetí a prijať alebo podporovať opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli obeť informované o svojich právach, ako aj o priebehu konania. Nemali by začať trestné stíhanie ani v ňom pokračovať, ak nestranné vyšetrovanie na základe dostupných dôkazov preukáže, že obvinenie je neopodstatnené.

d. Existujúce medzinárodné nástroje

13. Viaceré texty Rady Európy, ako aj judikatúra Súdneho dvora sa priamo alebo implicitne zaoberajú témami súvisiacimi so vzťahom medzi sudcami a prokurátormi.

14. Súdny dvor v prvom rade prideluje úlohu strážcov práv a slobôd sudcom – pozri najmä článok 5 (právo na slobodu a bezpečnosť) a článok 6 (právo na spravodlivý proces) – ale prideluje ju aj prokurátorom (v dôsledku článku 5 ods. 1a a 3 a článku 6).

15. Súdny dvor, ktorého jednou z úloh je vykladať EDLP, vydal niekoľko rozhodnutí o otázkach týkajúcich sa vzťahu medzi sudcami a prokurátormi.

16. Zaoberal sa najmä problematikou osoby vykonávajúcej funkciu prokurátora a sudcu v tej istej veci (rozsudok z 1. októbra 1982, *Piersack v. Belgicko*, body 30 – 32), potrebou zabezpečiť, aby sa nikdy nevyvíjal politický nátlak na súdy alebo orgány činné v trestnom konaní (rozsudok z 12. februára 2008, *Guja v. Moldavsko*, body 85 – 91), potrebou chrániť sudcov a prokurátorov v rámci slobody prejavu (rozsudok z 8. januára 2008, *Saygılı a i. v. Turecko*, body 34 – 40), procesnými povinnosťami súdov a orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať, stíhať a trestať porušovanie ľudských práv (rozsudok z 15. mája 2007, *Ramsahai a i. v. Holandsko*, body 321 – 357) a napokon príspevkom orgánov činných v trestnom konaní k zjednoteniu judikatúry (rozsudok z 10. júna 2008, *Martins de Castro a Alves Correia de*

Castro v. Portugalsko, body 51 – 66).

17. V oblasti trestného konania Súdny dvor preskúmal postavenie a právomoci prokuratúry a požiadavky článku 5 ods. 3 EDLP (pokiaľ ide o iných úradníkov, ktorí sú „zo zákona oprávnení vykonávať súdnu právomoc“) v kontexte rôznych skutkových situácií (pozri okrem iného rozsudky zo 4. decembra 1979, *Schiesser v. Švajčiarsko*, body 27 – 38, *De Jong, Baljet a Van den Brink v. Holandsko*, § 49 – 50, vo veci *Assenov a i./Bulharsko*, § 146 – 150, vo veci *Niedbala/Pol'sko*, rozsudky *Pantea v. Rumunsko*, už citovaný, body 232 – 243, a z 10. júla 2008, *Medvedyev a i. v. Francúzsko*, už citovaný, body 61, 67 – 69, body 45 – 47. Súdny dvor tiež preskúmal postavenie, právomoc a dozorné právomoci orgánov činných v trestnom konaní v prípadoch odpočúvania telekomunikácie (rozsudok z 26. apríla 2007, *Dumitru Popescu v. Rumunsko*, body 68 – 86) a prítomnosť orgánov činných v trestnom konaní na poradách najvyššieho súdu (rozsudky z 30. októbra 1991, *Borgers v. Belgicko*, body 24 – 29, a z 8. júla 2003, *Fontaine a Berlin v. Francúzsko*, body 57 – 67).

18. Napokon, mimo trestnej oblasti má Súdny dvor ustálenú judikatúru týkajúcu sa „doktríny dostavenia sa na súd“, podľa ktorej je prítomnosť prokurátorov na poradách súdov v rozpore s článkom 6 ods. 1 EDLP (rozsudky z 20. februára 1996, *Lobo Machado v. Portugalsko*, body 28 – 32, a z 12. apríla 2006, *Martinie c. Francúzsko*, body 50 – 55).

19. Ďalšie texty vypracovala Rada Európy:

- Odporúčanie Výboru ministrov Rec(94)12 o nezávislosti, efektívnosti a úlohe sudcov uznáva väzby medzi sudcami a prokurátormi aspoň v krajinách, v ktorých majú prokurátori súdnu právomoc v zmysle, ktorý tomuto výrazu prikladá Súdny dvor;
- Odporúčanie Rec(2000)19 Výboru ministrov o úlohe prokuratúry v systéme trestného súdnictva výslovne zdôrazňuje vzťahy medzi sudcami a prokurátormi, pričom zdôrazňuje všeobecné zásady, ktoré sú kľúčové na zabezpečenie toho, aby tieto vzťahy jednoznačne prispievali k riadnemu vykonávaniu úloh sudcov a prokurátorov. Zdôrazňuje najmä povinnosť štátov „prijať vhodné opatrenia na zabezpečenie toho, aby právne postavenie, právomoci a procesná úloha prokurátorov boli stanovené zákonom tak, aby neexistovali žiadne oprávnené pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti sudcov súdov“.
- Odporúčanie Rec (87)18 Výboru ministrov o zjednodušení trestného súdnictva poskytuje rôzne príklady úloh, ktoré boli predtým zverené výlučne sudcom a ktoré sú v súčasnosti zverené prokuratúre (ktorej hlavným poslaním je stále vedenie trestného stíhania). Tieto nové úlohy vytvárajú dodatočné požiadavky týkajúce sa organizácie prokuratúry a výberu osôb, ktoré majú prevziať tieto funkcie.

II. POSTAVENIE SUDCOV A PROKURÁTOROV

a. Záruky vnútornej a vonkajšej nezávislosti sudcov a prokurátorov; právny štát ako podmienka ich nezávislosti

20. Sudcovia a prokurátori by mali byť navzájom nezávislí a mali by mať skutočnú nezávislosť pri výkone svojich funkcií. Vykonávajú rôzne povinnosti v justičnom systéme a v spoločnosti ako celku. Preto existujú rôzne pohľady na inštitucionálnu a funkčnú nezávislosť (Deklarácia, bod 3).

21. Súdnictvo je založené na zásade nezávislosti od akejkoľvek vonkajšej moci a od akýchkoľvek pokynov pochádzajúcich z akéhokoľvek zdroja, ako aj na absencii vnútornej hierarchie. Jeho úlohou a prípadne úlohou porôt je riadne rozhodovať vo veciach, ktoré im predložia prokuratúra a účastníci konania. Ide o neexistenciu akéhokoľvek neprimeraného vplyvu zo strany prokurátora alebo obhajoby. Sudcovia, prokurátori a obhajcovia by mali rešpektovať úlohy ostatných. (Deklarácia, bod 5).

22. Základná zásada nezávislosti sudcov je zakotvená v článku 6 EDĽP a zdôraznená v predchádzajúcich stanoviskách CCJE.

23. Funkcia súdenia zahŕňa zodpovednosť za prijímanie záväzných rozhodnutí pre dotknuté osoby a za rozhodovanie súdnych sporov na základe zákona. Obidve sú výsadou sudcu, justičného orgánu nezávislého od ostatných štátnych právomocí². Vo všeobecnosti to nie je úlohou prokurátorov, ktorí sú zodpovední za začatie trestného konania alebo pokračovanie v ňom.

24. CCJE a CCPE odkazujú na ustálenú judikatúru Súdneho dvora v súvislosti s článkom 5 ods. 3 a článkom 6 EDĽP. Odvolávajú sa najmä na rozhodnutie vo veci Schiesser/Švajčiarsko, v ktorom súd uznal požiadavku nezávislosti od výkonnej moci a strán pre akéhokoľvek „úradníka oprávneného zákonom vykonávať súdne právomoci“, čo však nevylučuje podriadenosť vyššiemu nezávislému súdnemu orgánu (Deklarácia, bod 7).

25. Niektoré členské štáty udeľujú prokurátorom právomoc prijímať záväzné rozhodnutia v niektorých oblastiach namiesto trestného stíhania alebo s cieľom chrániť určité záujmy. CCJE a CCPE sa domnievajú, že akéhokoľvek pridelenie súdnych funkcií prokurátorom by sa malo obmedziť na prípady zahŕňajúce menej závažné sankcie, nemalo by sa vykonávať v spojení s právomocou stíhať v tej istej veci a nemalo by mať vplyv na práva obžalovaného na rozhodnutie o takomto prípade nezávislým a nestranným orgánom vykonávajúcim súdne funkcie. Takéto pridelenie by v žiadnom prípade nemalo prokurátorom umožniť, aby prijímali konečné rozhodnutia obmedzujúce osobné slobody a zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody bez práva odvolať sa na sudcu alebo súd (Deklarácia, bod 7).

26. Prokuratúra je nezávislý orgán, ktorého existencia by mala byť založená na právnej norme na najvyššej možnej úrovni. V demokratických štátoch by sa parlament ani žiadny vládny orgán nemal snažiť neprimerane ovplyvňovať konkrétne rozhodnutie prijaté prokurátormi v súvislosti s jednotlivými prípadmi, s cieľom určiť, ako by sa malo viesť trestné stíhanie v konkrétnom prípade, ani by nemal nútiť prokurátorov, aby zmenili svoje rozhodnutia (Deklarácia, body 8 a 9).

27. Nezávislosť prokurátorov je nevyhnutná na to, aby mohli plniť svoje poslanie. Posilňuje ich úlohu v právnom štáte a v spoločnosti a je tiež zárukou, že justičný systém bude fungovať spravodlivo a účinne a že sa v plnej miere využijú výhody nezávislosti súdnictva (Deklarácia, body 3 a 8). Nezávislosť prokurátorov teda podobne ako nezávislosť zaručená sudcom nie je výsadou priznanou v záujme prokurátorov, ale zárukou v záujme spravodlivého, nestranného a účinného súdnictva, ktoré chráni tak verejné, ako aj súkromné záujmy dotknutých osôb.

28. Funkcia prokurátora, ktorá sa môže vyznačovať zásadami povinného alebo diskrečného stíhania, sa líši v závislosti od systému existujúceho v každej krajine, podľa postavenia, ktoré zastáva prokurátor v inštitucionálnom prostredí a v trestnom konaní.

29. Prokurátori musia bez ohľadu na svoje postavenie požívať úplnú funkčnú nezávislosť pri výkone svojich právnych úloh bez ohľadu na to, či sú trestnej oblasti alebo nie. Bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú pod hierarchickou právomocou, prokurátori musia s cieľom zabezpečiť zodpovednosť svojich členov a zabrániť svojvoľnému alebo nekonzistentnému začatiu konania poskytnúť jasné a transparentné usmernenia, pokiaľ ide o výkon ich právomocí v oblasti trestného stíhania (Deklarácia, bod 9).

30. CCJE a CCPE by v tejto súvislosti chceli pripomenúť najmä odporúčanie (2000)¹⁹, v ktorom sa uznáva, že v záujme podpory spravodlivosti, konzistentnosti a efektívnosti činnosti prokuratúry by sa štáty mali snažiť vymedziť všeobecné zásady a kritériá, ktoré by slúžili ako

2/ Pozri najmä stanovisko CCJE č. 1 (2001) o normách týkajúcich sa nezávislosti súdnictva a neodvolateľnosti sudcov a odporúčanie Rec(94)¹² o nezávislosti, efektívnosti a úlohe sudcov.

referencia, na základe ktorej prokurátori prijímajú rozhodnutia v jednotlivých prípadoch.

31. Pokyny pre prokurátorov by mali byť písomné, v súlade so zákonom a prípadne v súlade s verejne dostupnými usmerneniami a kritériami trestného stíhania (Deklarácia, bod 9).³

32. Každé rozhodnutie o stíhaní alebo nestíhaní musí byť právne podložené. Akékoľvek preskúmanie rozhodnutia prokurátora o stíhaní alebo nestíhaní podľa právnych predpisov by sa malo vykonávať nestranne a objektívne bez ohľadu na to, či sa vykonáva v rámci samotnej prokuratúry alebo nezávislým súdnym orgánom. Vždy by sa mal náležite zohľadniť záujem obete, ako aj právne záujmy akejkoľvek inej osoby. (Deklarácia, bod 9).

33. Doplňujúca povaha funkcií sudcov a prokurátorov znamená, že obaja si uvedomujú, že nestranná justícia si vyžaduje rovnosť zbraní medzi prokuratúrou a obhajobou a že prokurátori musia vždy konať čestne, objektívne a nestranne. Sudcovia a prokurátori musia vždy rešpektovať bezúhonnosť podozrivých, obvinených osôb a obetí, ako aj právo na obhajobu (Deklarácia, odseky 2 a 6).

34. Nezávislosť sudcu a prokurátora je neoddeliteľná od právneho štátu. Sudcovia, ako aj prokurátori konajú v spoločnom záujme, v mene spoločnosti a jej občanov, ktorí chcú, aby boli ich práva a slobody zaručené vo všetkých aspektoch. Zasahujú v oblastiach, v ktorých si najcitlivejšie ľudské práva (individuálna sloboda, súkromie, ochrana majetku atď.) zaslúžia najväčšiu ochranu. Prokurátori musia zabezpečiť zhromažďovanie dôkazov a začatie a pokračovanie konania v súlade so zákonom. Pritom musia dodržiavať zásady stanovené v EDĽP a iných medzinárodných právnych nástrojoch, najmä dodržiavanie prezumpcie neviny, práva na obhajobu a spravodlivý proces. Sudcovia musia dbať na dodržiavanie týchto zásad v konaniach pred nimi.

35. Hoci prokurátor môže postúpiť sudcovi úkony a návrhy vymedzené zákonom a predložiť sudcovi skutkové a právne okolnosti, ktoré ho podporujú, prokurátor nesmie žiadnym spôsobom zasahovať do rozhodovacieho procesu sudcu a je povinný riadiť sa rozhodnutiami sudcu. Prokurátor nemôže brániť výkonu takýchto rozhodnutí inak ako uplatnením práva na opravný prostriedok, ktoré môže byť stanovené zákonom (Deklarácia, odseky 4 a 5).

36. Činnosť a správanie prokurátora a sudcu by nemali vyvolávať žiadne pochybnosti o ich objektívnosti a nestrannosti. Sudcovia a prokurátori musia byť vo vzťahu k svojim funkciám nezávislí a zároveň musia byť od seba nezávislí a musia sa javiť ako nezávislí. V očiach účastníkov konania a spoločnosti ako celku nesmie existovať ani náznak tichého dohovoru medzi sudcami a prokurátormi, ani zámena medzi týmito dvoma funkciami.

37. Dodržiavanie uvedených zásad znamená, že postavenie prokurátorov musí byť zaručené zákonom na najvyššej možnej úrovni, analogickým spôsobom ako postavenie sudcov. Blízkosť a doplňujúci charakter úloh sudcov a prokurátorov vytvárajú podobné požiadavky a záruky, pokiaľ ide o ich postavenie a podmienky výkonu služby, najmä pokiaľ ide o prijímanie do zamestnania, odbornú prípravu, kariérny rast, disciplínu, preloženie (ktoré sa vykonáva len podľa zákona alebo na základe ich súhlasu), odmeňovanie, zánik funkcií a slobodu zakladať profesijné združenia (Deklarácia, bod 8).

38. Sudcovia aj prokurátori by podľa platného vnútroštátneho systému mali byť priamo zúčastnení na správe a riadení svojich príslušných útvarov. Sudcom a prokurátorom by sa na tento účel mali poskytnúť dostatočné finančné prostriedky, ako aj infraštruktúra a primerané ľudské a materiálne zdroje, ktoré by sa mali používať a spravovať v rámci ich právomoci (Deklarácia, odsek 4).

3/ Pozri aj stanovisko CCPE č. 3 (2008) k úlohe prokurátora mimo oblasti trestného práva.

b. Etika a deontológia sudcov a prokurátorov

39. Sudcovia a prokurátori by mali byť osoby s vysokou bezúhonnosťou a primeranými odbornými a organizačnými zručnosťami. Sudcovia a prokurátori sú vzhľadom na povahu svojich funkcií, ktoré vedome akceptovali, neustále vystavení verejnej kritike a v dôsledku toho si musia stanoviť povinnosť zdržanlivosti bez toho, aby bolo v rámci zákona dotknuté ich právo komunikovať o svojich veciach. Ako hlavní aktéri výkonu spravodlivosti musia vždy zachovávať česť a dôstojnosť svojej profesie a vo všetkých situáciách sa správať spôsobom, ktorý je hodný ich funkcie⁴ (Deklarácia, bod 11).

40. Sudcovia a prokurátori by sa mali zdržať akéhokoľvek konania a správania, ktoré by mohlo narušiť dôveru v ich nezávislosť a nestrannosť. Prípady, ktoré im boli predložené, by mali posudzovať s náležitou starostlivosťou a v primeranej lehote, objektívne a nestranne.

41. Prokurátori by sa mali zdržať verejných pripomienok a vyhlásení prostredníctvom médií, ktoré môžu vytvárať dojem priameho alebo nepriameho nátlaku na súd, aby prijal určité rozhodnutie, alebo ktoré môžu narušiť spravodlivosť konania.

42. Sudcovia a prokurátori by sa mali snažiť oboznámiť sa s etickými normami, ktorými sa riadia vzájomné funkcie. Tým sa zlepší porozumenie a úcta k poslianiu druhej strany, čím sa zvýšia vyhliadky na harmonickú spoluprácu.

c. Odborná príprava sudcov a prokurátorov

43. Najvyššia úroveň odborných zručností je predpokladom dôvery, ktorú má verejnosť k sudcom aj prokurátorom a na ktorej v zásade zakladá svoju legitimitu a úlohu. Primeraná odborná príprava zohráva kľúčovú úlohu, pretože umožňuje zlepšiť ich výkon, a tým zvyšuje kvalitu spravodlivosti ako celku (Deklarácia, bod 10).

44. Odborná príprava sudcov a prokurátorov zahŕňa nielen získanie odborných spôsobilostí potrebných na prístup k povolaniu, ale aj trvalú odbornú prípravu počas celej ich kariéry. Zaoberá sa najrôznejšími aspektmi ich profesionálneho života vrátane administratívneho riadenia súdov a prokuratúr a musí tiež reagovať na potreby špecializácie. V záujme riadneho výkonu spravodlivosti je trvalá odborná príprava potrebná na udržanie vysokej úrovne odbornej kvalifikácie a na jej doplnenie nielen právom, ale aj povinnosťou sudcov a prokurátorov (Deklarácia, bod 10).

45. V prípade potreby môže spoločná odborná príprava sudcov, prokurátorov a advokátov zameraná na témy spoločného záujmu prispieť k dosiahnutiu spravodlivosti najvyššej kvality. Táto spoločná odborná príprava by mala umožniť vytvorenie základu pre spoločnú právnu kultúru (Deklarácia, bod 10).

46. Rôzne európske právne systémy poskytujú odbornú prípravu sudcom a prokurátorom podľa rôznych modelov. Niektoré krajiny zriadili akadémiu, národnú školu alebo inú špecializovanú inštitúciu; niektoré iné pridávajú právomoc konkrétnym orgánom. Mali by sa zorganizovať medzinárodné kurzy odbornej prípravy pre sudcov a prokurátorov. Vo všetkých prípadoch je nevyhnutné zabezpečiť autonómny charakter inštitúcie zodpovednej za organizovanie takejto odbornej prípravy, pretože táto autonómia je zárukou kultúrneho

4/ Pokiaľ ide o sudcov, pozri napríklad stanovisko CCJE č. 3 (2002) o zásadách a pravidlách upravujúcich profesijné správanie sudcov, najmä o etike, nezlučiteľnom správaní a nestrannosti (2002) a Bangalúrske zásady správania sudcov (prijaté Hospodárskou a sociálnou radou OSN v roku 2006) a Všeobecnú chartu sudcu, ktorú prijala Ústredná rada Medzinárodného združenia sudcov 17. novembra 1999 v Tchaj-peji (Taiwan). Pokiaľ ide o prokurátorov, okrem usmernení OSN o úlohe prokurátorov (1990), pozri európske usmernenia o etike a správaní prokurátorov (Budapeštianske usmernenia), ktoré prijali generálni prokurátori Európy 31. mája 2005 na svojej konferencii v Budapešti.

pluralizmu a nezávislosti.⁵

47. V tejto súvislosti sa veľký význam pripisuje priamemu príspevku sudcov a prokurátorov ku kurzom odbornej prípravy, pretože im umožňuje poskytovať stanoviská vychádzajúce z ich príslušných odborných skúseností. Kurzy by sa nemali týkať len práva a ochrany individuálnych slobôd, ale mali by zahŕňať aj moduly o postupoch riadenia a štúdiu príslušných misií sudcov a prokurátorov. Zároveň sú nevyhnutné ďalšie príspevky právnikov a akademických pracovníkov, aby sa zabránilo úzkoprsému prístupu. A napokon, kvalita a efektívnosť odbornej prípravy by sa mala posudzovať pravidelne a objektívnym spôsobom.

III. ÚLOHY A FUNKCIE SUDCOV A PROKURÁTOROV V TRESTNOM KONANÍ

a. Úlohy sudcov a prokurátorov v predsúdnom konaní

48. V prípravnom konaní sudca nezávisle alebo niekedy spolu s prokurátorom dohliada na zákonnosť vyšetrovacích úkonov, najmä ak majú vplyv na základné práva (rozhodnutia o zatknutí, väzbe, zaistení, uplatňovaní osobitných vyšetrovacích techník atď.).

49. Vo všeobecnosti by prokurátori mali pri rozhodovaní o začatí alebo pokračovaní trestného stíhania kontrolovať zákonnosť vyšetrovaní a monitorovať dodržiavanie ľudských práv vyšetrovateľmi.

50. V odporúčaní Rec(2000)19 sa stanovuje, že ak je polícia podriadená prokurátorom alebo ak policajné vyšetrovanie vedie prokurátor alebo nad ním vykonáva dohľad, štát by mal prijať účinné opatrenia s cieľom zaručiť, aby prokurátor mohol vydávať pokyny a vykonávať hodnotenia a kontroly a mohol sankcionovať porušenia. Ak je polícia nezávislá od prokurátorov, v odporúčaní sa len stanovuje, že štát by mal prijať účinné opatrenia na zabezpečenie primeranej a funkčnej spolupráce medzi prokurátormi a vyšetrovacími orgánmi.

51. Dokonca aj v systémoch, v ktorých je vyšetrovanie pod dohľadom prokurátora, ktorého tým poveril súdny orgán, je nevyhnutné, aby všetky opatrenia prijaté v tejto súvislosti, ktoré zahŕňajú závažné porušenia slobôd, najmä dočasné zadržanie, monitoroval sudca alebo súd.

b. Vzťahy medzi sudcami a prokurátormi počas trestného stíhania a súdneho pojednávania

52. V niektorých štátoch môžu prokurátori regulovať tok prípadov uplatnením diskrečnej právomoci rozhodovať o tom, ktoré prípady sa predložia súdu a ktoré prípady sa môžu riešiť bez súdneho konania (zmier medzi obvineným a obeťou, predsúdne urovanie vecí so súhlasom strán, zjednodušené a skrátené konania súvisiace s dohodou o vine a treste, mediácia atď.), čo všetko prispieva k zníženiu zaťaženia súdneho systému a určeniu priorít trestného stíhania.

53. Takéto právomoci prokuratúry, ktoré odrážajú modernizáciu, socializáciu, humanizáciu a racionalizáciu výkonu trestného súdnictva, sú užitočné pri znižovaní preťaženia súdov. Na druhej strane, hneď ako budú mať prokurátori právo nepredkladať konkrétne prípady na súde, je potrebné vyhnúť sa svojvoľnému konaniu, diskriminácii alebo možnému nezákonnému tlaku politickej moci a chrániť práva obetí. Je tiež potrebné umožniť každej dotknutej osobe, najmä obetiam, požiadať o preskúmanie rozhodnutia prokurátora nestíhať. Jednou z možností môže byť umožniť obeti predložiť vec priamo súdu.

54. Preto by mal prokurátor v krajinách, ktoré uplatňujú systém diskrečného trestného stíhania

5/ Pozri stanovisko CCJE č. 4 (2003) o primeranej počiatočnej odbornej príprave a odbornej príprave sudcov na vnútroštátnej a európskej úrovni a stanovisko CCJE č. 10 (2007) o súdnej rade v službách spoločnosti, body 65 – 72.

starostlivo zvážiť, či začať trestné stíhanie alebo nie, pričom by mal zohľadniť všetky všeobecné usmernenia alebo kritériá, ktoré boli prijaté s cieľom dosiahnuť konzistentnosť rozhodnutí o trestnom stíhaní.

55. Nestrannosť prokurátorov počas konania by sa mala chápať v tomto zmysle: Mali by postupovať spravodlivo a objektívne s cieľom zabezpečiť, aby sa súdu poskytli všetky relevantné skutočnosti a právne argumenty a najmä zabezpečiť, aby sa sprístupnili dôkazy v prospech obvineného; náležite zohľadniť postavenie obvinenej osoby a obete; overiť, či boli všetky dôkazy získané prostriedkami, ktoré sú prípustné podľa pravidiel spravodlivého procesu a odmietnuť použiť dôkazy získané prostredníctvom porušovania ľudských práv, ako je mučenie (Deklarácia, odsek 6).

56. Prokurátori nezačnú trestné stíhanie ani v ňom nepokračujú a vynaložia všetko úsilie na zastavenie konania, ak nestranné vyšetrovanie alebo preskúmanie dôkazov preukáže, že obvinenie je neopodstatnené.

57. Počas konania sudcovia a prokurátori v podstate vykonávajú svoje príslušné funkcie na účely spravodlivého trestného konania. Sudca dohliada na zákonnosť dôkazov, ktoré vykonali prokurátori alebo vyšetrovatelia, a v prípade nedostatočných alebo nezákonne získaných dôkazov môže obvineného oslobodiť spod obžaloby. Prokurátori môžu mať tiež právo odvolať sa proti rozhodnutiu súdu.

c. Právo na obhajobu na všetkých stupňoch konania

58. Sudcovia musia uplatňovať pravidlá trestného konania pri plnom rešpektovaní práva na obhajobu (poskytnutie možnosti obžalovaným uplatniť svoje práva, informovanie obžalovaných o ich obvinení atď.), práv obetí v konaní, zásady rovnosti zbraní a práva na verejné vypočutie, aby bol vo všetkých prípadoch zaručený spravodlivý proces⁶ (deklarácia, odseky 1, 2, 6 a 9).

59. Obžaloba zohráva v trestnom konaní kľúčovú úlohu: Obžalovaní sú formálne písomne upozornení na skutkový a právny základ obvinení, ktoré boli proti nim vznesené, a to od okamihu doručenia obžaloby (rozsudok Súdneho dvora z 19. decembra 1989, *Kamasinski v. Rakúsko*, § 79). V trestnom konaní „spravodlivé vypočutie“, ktoré sa vyžaduje v článku 6 ods. 1 EDLP, znamená, že obžalovaní musia mať právo napadnúť dôkazy proti nim, ako aj právny základ obvinenia.

60. V krajinách, v ktorých prokurátori dohliadajú na vyšetrovanie, je tiež úlohou prokurátora zabezpečiť dodržiavanie práva na obhajobu. V krajinách, v ktorých vyšetrovanie trestného činu riadi polícia alebo iné orgány presadzovania práva, sú sudcovia zapojení ako ručiteľia osobných slobôd (*habeas corpus*), najmä pokiaľ ide o vyšetrovaciu väzbu, a je na nich, aby zabezpečili dodržiavanie práv obžalovaného.

61. V mnohých krajinách sú však sudca a prokurátor zodpovední za monitorovanie výkonu práva na obhajobu až po ukončení vyšetrovania a začatí preskúmania obvinení. V tomto štádiu je na prokurátorovi, ktorý prijíma správy vyšetrovateľov, a sudcovi, ktorý skúma obvinenia a zhromaždené dôkazy, aby zabezpečili, že každý, kto je obvinený z trestného činu, bude bezodkladne, v jazyku, ktorému rozumie, a podrobne informovaný o povahe a dôvode obvinenia voči nemu.

62. Prokurátori a sudcovia musia v závislosti od svojej úlohy v konkrétnej krajine zabezpečiť, aby osoba mala primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby, aby bola riadne obhajovaná, v prípade potreby úradne vymenovaným advokátom plateným štátom, a aby mala

6/ Pozri stanovisko CCJE č. 8 (2006) o úlohe sudcov pri ochrane právneho štátu a ľudských práv v súvislosti s terorizmom.

v prípade potreby prístup k tlmočníkovi a mohla požiadať o prijatie opatrení potrebných na zistenie pravdy.

63. Po predložení veci súdu prvého stupňa sa právomoci sudcu a prokurátora líšia v závislosti od úlohy, ktorú zohrávajú počas súdneho konania. V každom prípade, ak niektorá zo zložiek dodržiavania práva na obhajobu chýba, sudca alebo prokurátor, alebo obaja, v závislosti od konkrétneho vnútroštátneho systému, by mali mať možnosť upozorniť na situáciu a objektívne ju napraviť.

IV. VZŤAHY SUDCOV A PROKURÁTOROV MIMO OBLASTI TRESTNÉHO PRÁVA A NA NAJVYŠŠOM SÚDE

64. V závislosti od štátu, v ktorom prokurátori pôsobia, môžu, ale nemusia mať úlohy a funkcie mimo oblasti trestného práva.⁷ Ak majú prokurátori takéto úlohy a funkcie, môžu okrem iného zahŕňať občianske, správne, obchodné, sociálne, volebné a pracovné právo, ako aj ochranu životného prostredia, sociálne práva zraniteľných skupín, ako sú maloleté osoby, osoby so zdravotným postihnutím a osoby s veľmi nízkym príjmom. Úloha prokurátorov by im v tejto súvislosti nemala umožňovať vykonávať neprimeraný vplyv na konečný rozhodovací proces sudcov (deklarácia, bod 13).

65. Za zmienku stojí aj osobitná úloha, ktorú majú prokurátori v niektorých krajinách pred najvyšším súdom. Táto úloha je porovnateľná s úlohou generálneho advokáta pred Súdnyim dvorom. Pred týmito jurisdikciami generálny prokurátor (alebo jeho ekvivalent) nie je stranou a nezastupuje štát. Je nezávislým orgánom, ktorý stanovuje závery v každom prípade alebo len v prípadoch osobitného záujmu s cieľom objasniť súdu všetky aspekty právnych otázok, ktoré sú mu predložené, s cieľom zabezpečiť správne uplatňovanie práva.

66. Podľa zásad právneho štátu v demokratickej spoločnosti musia byť všetky tieto právomoci prokurátorov, ako aj postupy vykonávania týchto právomocí presne stanovené zákonom. Ak prokurátori konajú mimo oblasti trestného práva, mali by rešpektovať výlučnú právomoc sudcu alebo súdu a zohľadňovať zásady vypracované najmä v judikatúre Súdneho dvora takto:

- i. Účasť prokuratúry na súdnom konaní by nemala mať vplyv na nezávislosť súdov;
- ii. Zásada del'by moci by sa mala dodržiavať v súvislosti s úlohami a činnosťami prokurátorov mimo oblasti trestného práva na jednej strane a s úlohou súdov chrániť ľudské práva na strane druhej;
- iii. Bez toho, aby boli dotknuté ich výsady zastupovať verejný záujem, prokurátori by mali mať rovnaké práva a povinnosti ako ktorákoľvek iná strana a nemali by mať privilegované postavenie v súdnom konaní (*zásada rovnosti zbraní*);
- iv. Činnosť prokurátorov v mene spoločnosti na ochranu verejného záujmu a práv jednotlivcov nesmie porušovať zásadu záväznosti právoplatných súdnych rozhodnutí (*res judicata*) s určitými výnimkami stanovenými v súlade s medzinárodnými záväzkami, vrátane judikatúry Súdneho dvora.

Ostatné zásady uvedené vo vyhlásení sa uplatňujú *mutatis mutandis* na všetky funkcie prokurátorov mimo oblasti trestného práva (deklarácia, bod 13).

V. SUDCOVIA, PROKURÁTORI A MÉDIÁ (deklarácia, bod 11)

67. Médiá zohrávajú zásadnú úlohu v demokratickej spoločnosti vo všeobecnosti a konkrétnejšie vo vzťahu k súdnemu systému. Vnímanie kvality súdnictva v spoločnosti je

7/ Pozri napr. stanovisko CCPE č. 3 k „úlohe prokuratúry mimo oblasti trestného práva“.

výrazne ovplyvnené mediálnymi správami o tom, ako justičný systém funguje. Propagácia takisto prispieva k dosiahnutiu spravodlivého procesu, pretože chráni účastníkov konania a obžalovaných pred netransparentným výkonom spravodlivosti.

68. Rastúca pozornosť verejnosti a médií v súvislosti s trestnými a občianskoprávnymi konaniami viedla k rastúcej potrebe poskytovania objektívnych informácií médiám zo strany súdov aj prokurátorov.

69. V demokratickej spoločnosti má zásadný význam, aby súdy vzbudzovali dôveru verejnosti⁸. Verejný charakter konania je jedným zo základných prostriedkov na zachovanie dôvery v súdy.

70. V rámci Rady Európy sa touto otázkou zaoberajú dva hlavné dokumenty: a) Odporúčanie Rec (2003)13 o poskytovaní informácií prostredníctvom médií vo vzťahu k trestnému konaniu a b) Stanovisko CCJE č. 7 o spravodlivosti a spoločnosti (2005).

71. Vzhľadom na právo verejnosti na informácie všeobecného záujmu by sa novinárom mali poskytovať potrebné informácie, aby mohli podávať správy a vyjadrovať sa k fungovaniu justičného systému, s výhradou povinnosti sudcov a prokurátorov rozhodovať podľa vlastného uváženia o prebiehajúcich prípadoch a obmedzení stanovených vnútroštátnymi právnymi predpismi a v súlade s judikatúrou Súdneho dvora.

72. Mediá, ako aj sudcovia a prokurátori dodržiavajú základné zásady, ako je prezumpcia nevin⁹ a právo na spravodlivý proces, právo dotknutých osôb na súkromný život, potreba zabrániť porušeniu zásady o zdaní nestrannosti sudcov a prokurátorov zapojených do prípadu.

73. Mediálne pokrytie prípadov, ktoré sú predmetom vyšetrovania alebo súdneho konania, sa môže stať invazívnym zasahovaním a vytvárať neprimeraný vplyv a tlak na sudcov, porotcov a prokurátorov zodpovedných za konkrétne prípady. Sudcovia a prokurátori potrebujú na splnenie tejto výzvy dobré odborné zručnosti, vysoké etické normy a silnú zdržanlivosť voči predčasným pripomienkam k prebiehajúcim prípadom.

74. Styční pracovníci médií, napríklad úradníci pre informovanie verejnosti alebo skupina sudcov a prokurátorov vyškolených na kontakt s médiami, by mohli pomôcť médiám poskytovať presné informácie o práci a rozhodnutiach súdov a tiež pomáhať sudcom a prokurátorom.

75. Sudcovia a prokurátori by sa mali navzájom rešpektovať, pokiaľ ide o ich osobitnú úlohu v justičnom systéme. Sudcovia aj prokurátori by mali vypracovať usmernenia alebo kódex osvedčených postupov pre každú profesiu, pokiaľ ide o jej vzťahy s médiami¹⁰. V niektorých vnútroštátnych etických kódexoch sa vyžaduje, aby sa sudcovia zdržali verejných pripomienok k prebiehajúcim prípadom, aby nevydávali vyhlásenia, ktoré by mohli viesť verejnosť k spochybneniu nestrannosti sudcov,¹¹ a aby sa vyhli porušeniu prezumpcie nevin. Sudcovia by sa v každom prípade mali vyjadrovať predovšetkým prostredníctvom svojich rozhodnutí; diskretnosť a voľba slov sú dôležité v prípadoch, keď sudcovia poskytujú médiám vyhlásenia o prípadoch, ktoré prebiehajú alebo o ktorých sa rozhodlo v súlade so zákonom¹². Prokurátori by mali byť opatrní, keď sa vyjadrujú k postupu sudcu alebo k vydanému rozsudku, pričom v prípade potreby uvedú svoj nesúhlas s rozhodnutím prostredníctvom odvolania.

8/ K tejto otázke pozri Súdny dvor, *Olujic/Chorvátsko*, (žiadosť č. 22330/05)

9/ Pozri okrem iného: zásada I dodatku k odporúčaniu Rec (2003)13 a príslušná dôvodová správa.

10/ Návrh pre sudcov a novinárov v stanovisku CCJE č. 7 o spravodlivosti a spoločnosti, odsek 39 (2005).

11/ Pozri napr. stanovisko CCJE č. 3 o etike a zodpovednosti sudcov, bod 40 (2003).

12/ Pozri napr. Súdny dvor, *Daktaras/Litva* (sťažnosť č. 42095/98) a *Olujic/Chorvátsko* (sťažnosť č. 22330/05).

VI. SUDCOVIA, PROKURÁTORI A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

(deklarácia, bod 12)

S cieľom zabezpečiť účinnú ochranu ľudských práv a základných slobôd je dôležité poznamenať potrebu účinnej medzinárodnej spolupráce, najmä medzi členskými štátmi Rady Európy, na základe hodnôt zakotvených v príslušných medzinárodných nástrojoch, najmä v EDLP. Medzinárodná spolupráca musí byť založená na vzájomnej dôvere. Informácie získané prostredníctvom medzinárodnej spolupráce a použité v súdnych konaniach musia byť transparentné, pokiaľ ide o ich obsah a pôvod, ako aj dostupné sudcom, prokurátorom a stranám. Bude potrebné zabrániť tomu, aby sa medzinárodná justičná spolupráca uskutočňovala bez akéhokoľvek súdneho monitorovania a bez primeraného zohľadnenia najmä práva na obhajobu a ochranu osobných údajov.